Nro 7.

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego CESARZA Imperatora Całey Rossyi.

Z WILNA 24. PAZDZIERNIKA ROKU 1797. WE WTOREK

UKAZ JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI, SAMOWŁADCY CAŁEY ROSSYI

Z Rządu Litewſkiego Guberńſkiego.

Z Powodu Zalecenia od Rządzącego Gubernią Litewſką JO. Xiecia Jmci Generał-Felt-Marſzałka i różnych Orderow Kawalera Mikołaia Waſilewicza Repnina, z dołączeniem trzech Form mieſięcznych wiadomości, odebranego, w którym przepisuie, aby od Głównego Sądu, od Powiatowych Grodzkich i Ziemſkich Sądow, równie też i od Magiſtratow były do Gubernſkiego Prokurora przesyłane tylko dwie pierwsze wiadomości: o więźniach odsądzonych i nie odsądzonych ſprawach. jako to: od Sądu Głównego i Magiſtratſkich każdego mieſiąca, a od Ziemſkich i Grodzkich po wypłynieniu każdey kadencyi, naysurowiey oraz potwierdza, że ieżeli rekwiruiące ſię wiadomości do Gubernſkiego Prokurora ktokolwiek w ſwoim czaſie nie przeszle: tedy dla zebrania takowych wiadomości na rachunek Sędziow będą wyſłane umyślne ſztafety, i będzie nadto nałożony ſztrof iako na tych, którzy nie ulegaią Zwierzchniczym rozkazom, co też rzetelnie w każdym czaſie exekwować, i o tym wſzyſtkie Juryzdykcye uwiadomić; a co do Powiatowych Marszałkow onym oznaymić, że ci mogą w czaſie wolnym oddalić ſię do Domow ſwoich z warunkiem, że ieżeli tego będzie wyciągać potrzeba, aby byli przytomnemi w Powiecie, albo zieżdżać do Guberńſkiego miaſta, aby tam wraz po uwiadomieniu ſtawali, dla czego i wiedzieć potrzeba zawsze gdzie ſie oni obracaią *Poſtanowiono*: gdy dołączone formy wiadomości przy Zaleceniu JO. Xięcia Jmści Repnina już ſą przez JW. Gubernatora rozeſłane do Sądow Głównego Litewſkiego, Ziemſkich, Grodzkich, oraz do Magiſtratow: które iſtotnie podług formy też wiadomości przesyłaią, a przez tuteyszy Rząd do niższych Ziemſkich Sądow; dla tego więc teraz dadź wiedzieć wyż rzeczonym Sądom i Magiſtratom, ażeby takowe wiadomości przesyłali niechybnie do Guberńſkiego Prokurora; Sady zaś Główny i niższe Ziemſkie, równie też Woytowſki i Magiſtraty każdego mieſiąca, a Grodzkie i Ziemſkie po przeyściu każdey kadencyi, a kuratnie i bez naymnieyszego opuszczenia; w przeciwnym zaś zdarzeuiu będą posyłane na koszt Ich umyślne Sztafety. Powiatowych zaś Marſzałkow uwiadomić Ukazami, że lubo Oni w wolnym czaſie mogą ſię oddalić do ſwoich Domow, iednak gdy i ſami oni wcześnie niemogą zgadywać, aby iaka niewydarzyła ſię potrzeba ziechania do Guberńſkiego miaſta z okazyi Ich obowiązkow; tedy należy im wcześnie o oddaleniu ſwoim donoſić JW. Gubernatorowi, lub też Rządowi Guberńſkiemu Litewſkiemu, wyrażaiąc mianowicie mieysce, do którego oddalać ſię zamiar maią. 8bra dnia 1797 Roku.

z Wiednia 7. Października.

Arcy Xże Józef Palatinus przybył do tey ſtolicy. D. 26 t. m. Hrabia *de Cobenzl z Goricii* pisał do Generała *Buonaparte*; w 36. godzin odebrawszy odpowiedź, wyiechał do *Udine*. Na górze *Monte Stella* pod *Gradiſką*, gdzie armia *Cesarſka* batterye założyła, zchwytano głównego ſzpiega Republikantow, rodem *Weneta*, *Perizini*. W oſtatniey Kampanii człowiek ten Generała *Massena* do *Clagenfurtch*, wprowadził. Człowiek to ieſt obrótny; kilka iuż razy uſzedł nam z więzienia.

Ze do tych czas tak niepewne rozsiewano pogłoski o negocyacyach w *Udine* rozpoczętych, kilkakrotnym onych dokończeniu pomyślnym, zerwaniu, zawieszeniu; pochodziło to, jak się dziś pokazuie, z niewiadomości wielu przedugodnych warunkow podpisanych w *Leoben*. Dziś mamy pewne doniesienia, iż między innemi ten miał się znaydować. „ Skoro tylko traktat ostateczny przed dniem Października pierwszym nie będzie podpisany między dwóma kontraktuiącemi Mocarstwami. natychmiast rozpoczną się kroki nieprzyiacielskie „

Jakoż wielkie iest do prawdy podobieństwo, iż Dwór *Wiedeński* nie był pewnym trwałego pokoiu. Okazywały to iawnie wielkie w armiach *Austryackich* od Kwietnia do Października obróty; ogromne, i dotąd nieustaiące w całey Monarchii przygotowania do woyny. Teraz, gdy w politycznych układach nadspodziewane zaszły odmiany. *Cesarz Jmść i Rzeplita Francuzka* wlzczerym przedsięwzięciu zawarcia ugody, zgodzili się na przedłużenie *armisticium* do d. 22. t. m. Jeśliby w tym krótkim zaiste przeciągu, zbawienne dzieło nie mogło bydź dokończone, zacznie my woynę; na pieniądzach z bywać nie będzie; *Anglia* dostarczy; nie dawno Dwor *Londyński* przysłał *Cesarzowi Jmci* dawniey przyrzeczone *subsidia*, wynoszące 12. mill. złot Ryńskich.

Miasto *Debreczyn* w Królestwie *Węgierskim* d. 14 Z m. ogniem straszliwym spłonelo Trwał pożar godzin kilkanaście, i 1047 domow obrócił w perzynę. Mieszkańce przyszli do ostatniego ubóstwa. Szkoda wynosi million Ryńskich. *Hrabia de Metternich* naznaczony Ministrem Pełnomocnym do Kongressu, który ma pokoy przywrócić między *Rzeszą Niemiecką i Rzeplitą Francuzką* odprawił kilka konferencyi z *Cesarzem Jmcią*.

z Londinu 29 Września z Gazety Berlińskiey.

Goniec Gabinetowy *Vick* wysłany niedawno do *Francyi*, wczora do *Londinu* powrócił. Gdy powrócił do *Calais*, Municypalność dozwoliła mu jechać do *Lille* lub *Paryża*, przez wzgląd, iż nie miał pasportow od Direktoryatu; przyimując na siebie odesłanie listow od Ministerium *Angielskiego* przywiezionych. Jakoż, według pogłosek przez oppozycyą rozsianych, do *Lille* odesłane zostały, gdzie bawiący dotychczas Pełnomocni Posłowie *Treilhard i Bonnier* odpowiedzieć mieli, iż negocyacye mogą bydź ukończone, jeśliby *W. Britannia* obowiązała się naprzód zwrócić *Francuzom* i Mocarstwom sprzymierzonym, co w teraźnieyszey woynie orężem zdobyła.

Taką odpowiedź odebrawszy Ministrowie, długą wczora, i do późney nocy trwającą odprawili konferencyą; rozesłali gońcow do *Wiednia* i wielu innych Dworow nam przyjaznych. Papiery tym czasem krajowe coraz bardziey upadają. Deputowani *Londyńscy*, imieniem wszystkich mieszczan postanowili przedać wszystkie wexle, wzięte ze skarbu roku zeszłego, gdy cały narod przez dobrowolną pożyczkę summy nieźmierne składał ochoczo na potrzebę publiczną. Na tych nie tylko wierzyciele nie zyskali 17 procentow spodziewanych, owszem 17 od sta dziś tracą. Ten postępek przednieyszych w narodzie bankierow, innym oczy otworzył.

Parlament nasz ma bydź zwołany na początku Listopada. Głoszą iż *P. Pitt* na ostatniey radzie gabinetowey silnie mówił za przyjęciem *ultimatum* podanego *Lordowi Malmesbury*; lecz Lordowie: *Portland, Spencer*. i *Windham* byli zdania przeciwnego. Jeśli trzeba będzie koniecznie odprawić jeszcze kampanią, pierwszy Minister umyślił zaprzedać 20 letni dochod gruntowy, co przyniesie w tym roku z okładem 50 mill: F. S. lecz na lata następne sprawi *deficit* nie małe w skarbie publicznym. *P. Fox* z przyjaciołami swojemi ma znowu zasiadać w *Parlamencie*; jeśliby dowiodł Minister, iż Direktoryat od myśli spokoynych daleki, był przyczyną zerwania w *Lille* negocyacyi; chce dopomagać Ministrowi; inaczey zaś ma powrócić do zaciszy domowey, zachowując milczenie jemu bardziey przykre, niż Rządowi szkodliwe.

Woyska nasze na obronę *Portugallii* wysłane, dotąd obozują w niewielkiey odległości od *Lisbony* pod kommendą Generała *Stuart*; co trwać będzie póki nie nastąpi ratifikacya traktatu z *Francyą* zawartego. Do *Martiniki* 9 statkow przybyło szczęśliwie, na których znaydował się regiment przeznaczony do bronienia tey wyspy: 6 innym, które płynąć jeszcze miały do *Indyi Zachodniey*, gdy *Lord Malmesbury z Lille* powrócił, wstrzymać się kazano. Kontr Admirał *Nelson* orderem Królewskim został ozdobiony. Z okoliczności cyrkulujących w kraju całym fałszywych pieniędzy, mianowicie *Hiszpańskich* talarow, Rząd wiele podeyrzanych osob aresztować i sądzić kazał.

Admirał *Lord S. Vincent* donosi z pod *Cadix*, iż flotta *Hiszpańska*, lubo już z 35 wielkich okrętow wojennych złożona, nic przecie dotąd nie przedsięwzięła przeciw *Angielskiey* liczbą słabszey. Domyśla się nasz Kommendant, iż *Massaredo* czeka znacznych posiłkow, które dla niego *Francuzi* gotują na morzu śrzodziemnym. W Portach całego Królestwa, ponieważ jest dziś nie małe podobieństwo przedłużenia woyny, zaczynają budować i uzbrajać wiele statkow Korsarskich. Dotąd armatorowie *Angielscy* do rozbojow okazywali małą ochotę. widząc handel nieprzyjacioł zupełnie zatamowany. Niektóre Hrabstwa *Szkockie* podały Monarsze przełożenia względem prawa o milicyach zapadłego.

z Paryża 2. Października z Gazety Frankfortskiey.

Rada 500 zaleciła Direktoryatowi rozdać 15 mill: liwrow na te Departamenta, które od ognia. woyny, gradu, zarazy na bydło, i tym podobnych klęski rodzajow naywięcey ucierpiały. Z tey summy 3 mill. 500 tyś. szcze-

gulnie przeznaczone dla Prowincyi pod czas woyny *Vendeyſkiey* i z *Szuanami* ſpuſtoszonych; 7 zaś millionow dla Prowincyi z *Niemcami* i *Niderlandem* graniczących, które w pierwſzych dwóch kampaniach nieprzyjacielſkim wtargnieniem dotknięte były. Na tymże poſiedzeniu wyspę *S. Domingo* podzielono na 5 Departamentow: *Południowy, Zachodni, Północny, Savanac*, i *Langana*. Miaſta ich ſtołeczne: *Cayes, Port-au Prince*, dziś Republikantſki, *Cap, San-Yago*, i *Santo-Dómingo*. W takim rozrządzeniu zapomniano, iż znaczną część wyspy trzyma nieprzyjaciel.

Direktoryat ogłoſić kazał przyczyny zerwanych w *Lille* negocyacyi, podając do wiadomości powszechney uſtawę swoją dawniey zapadłą w naſtępującey osnowie.

„ Direktoryat wykonawszy poſtanawia:
„ iż obywatele *Treilhard i Bonnier* Poſłowie
„ Pełnomocni do traktowania z *Anglikami*,
„ na pierwszey zaraz konferncyi, podadzą
„ *Lordowi Malmesbury* notę, zapytuiąc ſię,
„ ieśliby ten Miniſter był umocowany do
„ zwrócenia *Rzeplitey Francuzkiey* i narodom
„ z nią zprzymierzonym wſzyſtkich dzierżaw,
„ które w przeciągu tey woyny zawoiowała
„ *W. Britania*; domagaiąc ſię prędkiey tegoż
„ dnia odpowiedzi. Jak tylko *Lord Mal-*
„ *mesbury* oświadczy, iż nie ma daney ſobie
„ mocy do przyięcia tey przyszłych układow
„ zasady, którey Direktoryat odſtąpić nie po-
„ winien według brzmienia Konſtitucyi; na-
„ tychmiaſt z granic *Francuzkich* uſtępuiąc w
„ 24. godzinach uda ſię do Dworu ſwoiego
„ po nowe inſtrukcye. „

Generał *en Chef Kellerman* ruszył z *Chambery* na czele woyſka z dobranych rycerzow złożonego, dla poſkromienia rozruchow, których przywodcy *S. Chriſtoffe* i *Baſignan* w Departamentach Południowey *Francyi* nową *Vendeę* utworzyć zamyślali. Generała *en Chef Moreau* uwolniono od ſłużby; poiechał na wieś do przyiaciela ſwoiego Generała *Kleber*. Jak ſię pokazuie, nie dla wpływu do ſpiſkow niedawno odkrytych lub opóźnioney liſtow przeiętych kommunikacyi rządowym osobom, ſtracił mąż waleczny zaufanie Direktoryatu; ieszcze w przeszłey Kampanii za złe mu poczytano, iż dopuścił ſtoiącemu przed ſobą *Arcy Xciu Karolowi* przeprawić ſię za *Dunay*, i złączywszy ſię z *Wartenslebenem*, Generała *Jourdan* od granic *Czeſkich* pędzić do nadbrzeżow *Renu* bez żadney przeszkody.

Gdyby na ten czas *Moreau* z *Bawaryi* przeszedł do *Auſtryi*. *Buonaparte* zamknowszy iuż w *Mantui Wurmesera*, rękę mu podawał z *Tirolu*; albo przynaymniey, gdyby nie ſłabą kolumnę, lecz całą ſiłę za *Dunay* wprowadził do *Frankonii* ośmio wprzód dniami; na on czas armiia *Sambry i Mozy, Renu i Mozelli* mogłyby ſię połączyć; *Arcy Xże* zaś znalazłby wielką trudność w uſkutecznieniu śmiałych zamyſłow. Co gdy ſię nie ſtało, muſiał *Moreau* po całomieſięczney prawie bezczynności powracać do *Francuzkich* granic. Odprowadził wprawdzie woyſko do *Renu*, przełamał przeszkody wielorakie; lecz iakożkolwiek uwielbiał czynności iego na ten czas Direktoryat, retirada, zawsze będzie retiradą; *Arcy Xże Rzeszę* całą z nieprzyiacioł niedawno zwycięzcow oczyścił; *Moreau* niedawno przedtym triumfuiący nie potrafił przecie obronić twierdz *Rehl i Huningue*.

Od początku rewolucyi naszey żadna uroczyſtość narodowa nie była obchodzoną z większą okazałością i porządkiem, iak wczoraysza na pamiątkę zmarłego Generała *en Chef armii Sambry i Mozy*. Dzień był pogodny. Całą iego familią w karetach Direktorow zprowadzono do Szkoły rycerſkiey. Tu Prezydent *Lareveillere* miał do niey przemowę, i Oycu rycerza dał pocałowanie braterſkie. Udali ſię zatym wſzyscy na pole *Marsowym* zwane, otoczone licznym żołnierzem, ponieważ wſzyſtkie woyſka w *Paryżu* i okolicach ſtoiące na ten akt zgromadzono. Przy ołtarzu Oyczyzny wznosiła ſię pyramida, na którey wyryte było imie Generała *Hoche*, i znacznieysze zwycięſtwa z napisami: żył dość dla ſławy, krótko dla Oyczyzny. Ludzki na woynie, umiarkowany w zwycięſtwie. *Weiſsenburg, Landau Quiberon, Vendée, Neuwied* głoſić będą imie iego, &c.

Portret Generała we śrzodku pyramidy przez weteranow złożony, otaczali Generałowie. *Augereau, Bernadotte, Lemoine*, i *Hedowille*. Topole ołtarz, ukrywaiące ozdobione były lichtarzami, chorągwiami, i ſztandarami ſlorą powleczonemi. Muzyka grała pieśni założone w *Marselſkiey* gdy śpiewano ſłowa: *amour ſacré de la Patrie*; lud zawołał: niech żyie Rzeplita. *Lareveillere* miał mowę, po którey inną *Daunou* bardzo doſkonałą na pochwałę Rycerza. Na koniec Direktoryat, Miniſtrowie, Generałowie i znacznieysi z urzędnikow ſkładali gałązki laurowe przed obrazem; żołnierze czynili oſtateczne honory woyſkowe, artillerya nieuſtannie ognia dawała. Nie za długo podobno drugi obchod temu podobny z większą nierównie okazałością czynić będzie Direktoryat, ieśli nie nadeydą pomyślnieysze wiadomości o ſłabym zdrowiu Generała *Buonaparte*.

Generał *Augereau* wraz po zakończoney uroczyſtości odiechał do *Niemiec*. W cyrkule Konſtitucyinym (tak ſię bowiem dziś nazywa *klub Paryſki*) Generał *Jourdon* miał mowę na pochwałę walecznego Kollegi. Wſzyſtkie Departamenta, wſzyſtkie Rzeplitey armie d. 24. t. m. obchodzić maią pamiątkę Generała. Powiadaią iż ſkazani na deportacyą do *Senegalſkich* osad będą zawiezieni. To pewnieysza, iż z 41. Departamentow młodzieży pośpieszać kazano do armii *Włoſkiey*, z 26 do *Strasburga*, z innych 24 do *Bonn i Coblence*. Nie są nawet wolne od rekwizycyi, Departamenta *Belgickie*. Pogłoſki iednak o bliſkim pokoiu lądowym nie uſtaią. *Carnot* uszedł, do *Londinu* czy *Niższey Saxonii*. nie wiadomo. Brat iego Generał Brigady ſłużbę ſtracił, podobno mocą niedawnego prawa *Jakobinow*, które krewnym Emigrantow zagradza wſtęp do urzędow kraiowych.

O uciecze nieszczęśliwego Direktora mowią, iż aresztowany w domu swoim d 4. Września, wszedłszy za wiedzą straży do gabinetu, zabrał niektòre papiery, cokolwiek pieniędzy, i wyszedł skrytemi schodami na dziedziniec od nikogo nie postrzeżony. Tu znalazłszy karetę kollegi swoiego *Rewbell*, wieść się kazał. Przepuszczony przez bramę wysiadł z poiazdu na ulicę, poszedł do *Vincennes*. i nie co się zatrzymawszy w dalszą drogę. Rada Starszych po długim rozmyślaniu, powierdziła ustawę Rady 500. względem podatkow na rok 6, i sposobu opłacenia długu publicznego wierzycielom kraiowym. Na wniosek Reprezentanta *Cretel*, uznali Prawodawcy, iż Rząd *Francuzki* może, a nawet w dzisieyszych okolicznościach *powinien* zredukować te długi, ponieważ wszystkich w całości opłacić nie podobna; gdy nie zostaie do przedania dóbr narodowych nad tysiąc siedmset sześćdziesiąt millionow liwrow.

Reprezentant ludu *Drouet* roku zeszłego wplątany do spisku *Gracchusa Baboeuf*, uszedł, wiadomo, z więzienia. Tribunał w *Vendome* ustanowiony, położył go w tych liczbie, którym zbrodnia dowiedzioną nie była. Rozumiano, iż zostaiąc ukryty w *Paryżu terroristow* do buntu zagrzewał. Teraz się pokazało, iż siadłszy na okręt płynoł do wysp *Zachodnio-Indyiskich*. Napadniony przez *Anglikow*, wysiadł na ląd *Teneriffy*. Miał z sobą *Francuzow* 150. Ci się przyłożyli do obronienia wyspy w czasie attaku Admirała *Nelson* *Hiszpański* garnizon składał się z 2. tyś: milicyi, 300. *Canaryiczykow*, i garstki pomienionych Republikantow, którzy widząc niebespieczeństwo bliskie za dozwoleniem Gubernatora broń wzieli.

Powiodło się w początkach nieprzyiacielowi zaiąć siłą dwa mocne stanowiska; z tąd wkroczył do miasta, Kościoł *S. Dominika* oparował, i wezwał do poddania się załogę. Zamiast odpowiedzi, attak powszechny przypuszczono, ktòrego ten był skutek, iż *Anglicy* w Kościele opasani. kapitulować. i na okręta powracać musieli. Zabito im lub utopiono 900 ludzi; 700. w niewolę, zabrano *Drouet* spodziewany iest w krotce w *Paryżu*. W tym mieście i wielu innych, Direktoryat zalecił mocą nawet przymuszać młodzież wzbraniaiącą się służby woyskowey. Legion *Frankow* powrócił iuż do *Renu*. Uformował go Generał *Hoche* z żołnierzy wybranych po wszystkich pòł-brigadach armii swoiey. Do *Paryża* przyszedłszy, głosno się oświadczyli, iż nauczą rozumu tych żołnierzy, co nie umieli służyć Władzy Wykonawczey. To było przyczyną kłòtni krwawych z Grenadyerami Zgromadzenia Prawodawczego.

z Lisbony 10 *Września z Gazety Frankfortskiey.*

Niedawno zawinęły do portu naszego 2 statki pocztarskie z *Anglii* przybyłe. Minister *W. Britannii Walpole*, kommunikował pierwszemu dworu naszego Ministrowi Kawalerowi *Pinto* listy i rozkazy, ktòre odebrał. Zciągają się wszystkie do traktatu niedawno zawartego w *Paryżu* między Koroną *Portugalską i Rzpltą Francuzką*. *Pinto* z odpowiedzią wysłał do *Londinu* statek pocztarski, do *Paryża* wyprawił gońcow. Jakie dano rozkazy Posłom naszym, czas odkryje. Wczora 3 *Angielskie* okręta o 100 działach, *Victory, Britannia, S. George*, oderwane od flotty *Lorda S Vincent* odpłynęły ztąd do *Portsmouth* prowadząc 4 niegdy na Hiszpanach zdobyte, *Mexicano i Salvador* od 112, S. Joseph i S. Isidoro od 80 armat.

P S. Głoszą za rzecz pewną, iż gabinet nasz oświadczyć kazał w *Paryżu i Londinie*, że Królowa Jmość traktatu przez Kawalera *d' Aranjo* podpisanego z *Francyą* nie potwierdza.

z Madritu 22 *Września z Gazety Frankfortskiey.*

Pomyślną wiadomość odbieramy, iż port *Cadix* ma bydź wolnym ogłoszony. Ministerium nasze spodziewa się odebrać wkrótce *bullę Oyca S.* która wielkie odmiany uczyni w Duchowieństwie *Hiszpańskim*. Jak mówią, w żadnym mieście całego Królestwa nie zostanie więcey nad jeden Klasztor; wstępować do Zakonow będzie zabroniono niemającym lat 24 &c i wiele rzeczy tym podobnych: wszakże lepiey jest zaczekać *bulli*, ażeby o niey donieść coś pewnego.

z Turinu 21 *Września z Gazety Berlińskiey.*

D. 9 wieczorem ogień wybuchnął w Zakrystyi *S. Jana*. Gdyby straż pałacowa na ratunek nie pospieszyła, *Król Jmść* byłby w niebespieczeństwie naywiększym. Dwòr przez noc całą w wielkiey był trwodze. Monarcha ediktem d. 12 ogłoszonym zniosł edikt w Lipcu jeszcze wydany, który majątek wchodzących do spisków i buntu na konfiskatę przeznaczał. Ma nadzieję *Krél Jmść*, iż Oycowska łaskawość jego ożywi w sercu potomkow, następcow, i dziedzicow ludzi za przestępstwo ukaranych niewzruszoną wierność ku rządowi.

z Florencyi 20 *Września z Gazety Berlińskiey.*

Rzplta Cisalpińska już zaczęła zbroyną ręką rozszerzać granice swoje, bez względu na prawo i sprawiedliwość. *Hrabstwo Vernio* lenność *Cesarska*, leżące między Powiatem *Bonońskim* i *Toskanią*, dziedzictwo *Hrabiow Bardi* poddanych *W. Xiążęcia*, zajęli mocą Republikanie. Niektórzy małego kraju mieszkańce, pragnąc bydź przyłączonemi do Rzpltey nowo utworzoney we *Włoszech*, wysłali do *Mediolanu* Adwokata *Leoni*; ten pod pozorem kierowania interessow szczegulnych, tak dobrze pracował nad publicznym, iż nadspodzianie 400 Legionistow cudzoziemskich wkroczywszy do Hrabstwa *Vernio* zaszczepili w nim *drzewo wolności*, i dzierżawę na rzecz *Rzpltey Cisalpińskiey* ogłosili. Adwokat zaś *Leoni* z Agentem Direktoryatu wydali stosowną proklamacyą.

N^RO 7.

DODATEK
DO
KURYERA LITEWSKIEGO

Z WILNA 24. PAZDZIERNIKA ROKU 1797. WE WTOREK

Dokończenie z Florencyi,

Hrabia Bardi będąc uwiadomionym, jakim sposobem najezdniey wyzuć go potrafili z własności niezaprzeczoney, udał się prosto do Obywatela *Cacault* dziś *Francuzkiego* Posła na Dworze *Toskańskim;* lecz gdy ten odpowiedział, iż wdawać się w rzecz cudzą nie może, która zupełnie należy do *Rzpltey Cisalpińskiey*, musiał więc skrzywdzony Hrabia wybrać biegłego z swojey strony Adwokata; ten jedzie do *Mediolanu*; jeśliby zaś u Direktoryatu nic nie mógł dokazać, udać się powinien do Generała *en Chef armii Włoskiey*, domagając się o zwrót lenności, która prawem należy do *Cesarza*. Wątpiemy jednak o pomyślnym skutku tego poselstwa; tym bardziey, iż się składa po części z dóbr Kościelnych; i już, jak mówią, Hrabstwo przyłączone jest do *Rzpltey Cisalpińskiey*. Może jednak dziedzic otrzymać zwrócenie dochodów do lenności nie należących. Postępek tak gwałtowny, wzbudzić powinien uwagę wszystkich Mocarstw *Włoskich*.

z Mediolanu 18 *Września z Gazety Lipskiey*

Według naypóźnieyszych wiadomości z główney kwatery Generała *Buonaparte*, *armistitium* przedłużone zostało do miesiąca Października; tym czasem nadesłane z *Wiednia* i *Paryża ultimatum* zadecyduje kiedyżkolwiek, woynę czy pokoy mieć będziemy. W tey wątpliwości zostając zgromadzeni obu stron Pełnomocnicy, miewają czasem konferencye w *Udine* lub *Passeriano*. To pewna, iż General *en Chef* obchodząc d. 22. doroczną pamiątkę założenia Rzpltey, pił zdrowie: *Cesarza Jmści, i pokoju*. Pisma nasze rozgłosiły już nawet [illegible] traktatu kilka. Według nich: granice Rzpltey przeniesione będą do *Renu;* Prowincye lądowe *Wenetow* dostaną się *Cisalpinom*: za *Mantuę* zapłaciemy *Cesarzowi Jmści* dwa milliony dukatow: *Istria i Dalmacya* będą nam przywrócone; *Cesarz Jmść* znaczną nadgrodę otrzyma w *Niemczech* &c. Lecz takim wieściom nikt wierzyć niechce.

Już zaś na oko widziemy, z jak nadzwyczaynym pośpiechem krzątają się *Francuzi* około przygotowania się do nowey nad przeszłe strasznieyszey kampanii; bo ich armia dwakroć będzie licznieysza, niż przedtym była. Twierdze *Palmanova, Osopo, Ponteba, Mantua* w żywność, broń i ammunicyą opatrzono nad potrzebę; lądem i wodą nieustanne ciągną *transporta*. *Buonaparte* choćiaż jeszcze słaby na zdrowiu, nic nie zapomina, przez coby mógł los *Włoskiey* krainy zabespieczyć, i sławę utrzymać nabytą. O nadeyściu do armii jego 10 tyś. woyska posiłkowych *Sardyńskich* żadney nie ma wątpliwości. Szef Generał Sztabu *Włoskiego Berthier*, dni temu kilka, przejeżdżał przez miasto nasze, śpiesząc na rewią, którą z tym korpusem odprawić miał Generał *Piemontski Colli* pod *Buffalora* nad brzegiem rzeki *Tesin*. To uczyniwszy obydwa Wodzowie udali się do *Novara*. Na rozkaz Generała *en Chef* zaczęto już zakładać szpital wielki woyskowy w *Wenecyi*, na mieyscu warownym, *S George* nazwanym. Obywatele rzeczy do tego potrzebne dostarczać muszą.

z Berlina 14. *Października z Gazety Berlińskiey*

Król Jmść *Pruski* iuż dawniey zabronił Emigrantom *Francuzkim* wstępu i przemieszkiwania w Państwach swoich, i roskazał nie przyimować do granic, którzyby nie ukazali wyraźnego pozwolenia podpisanego ręką Monarchy, albo przynaymniey pasportu Ministrow Gabinetowych. A ieśliby w kraiu *Pruskim* tacy się znaydowali, zalecił Juryzdykcyom cywilnym i woyskowym za granicę ich wyprowadzić. Lecz gdy się pokazało w rozmaitych zdarzeniach, iż nie wszystkim wiadomą była wola Monarchy, powtóre ogłosić ią kazał, i nayściśley wykonywać. Xiężna Jmość *Badeńska* odprowadziwszy córkę swoią *Friderykę* przyszłą Króla Jmci *Szwedzkiego* małżonkę do *Stralsundu*, powróciła do naszey stolicy.

z Hamburga 6. Października.

Generał *La-Fayette* zabawiwszy dni kilka w mieście naszym z całą familią i przyiaciołami udał się do wsi od miasta niedaleko leżącey, czekaiąc na okręt, którýby go zawiozł do *Ameryki ziednoczoney* i wiatrow pomyślnieyszych.

z Frankfortu 4. Października.

Listy dziś odebrane zapewniaią, iż Generał *Augereau* nie długo *en Chef* kommenderować będzie armią *Sambry i Mozy*, *Renu i Mozelli*, dziś *Niemiecką*. Wiadomości o stanie

zdrowia Generała *Buonaparte* coraz ſą ſmutnieysze; ieśliby umarł, co ieszcze wątpliwa. Direktoryat chce poſtawić Generała *Augereau* na czele armii *Włoſkiey*. Widziemy w naszych okolicach wielkie u *Francuzów* przygotowania do woyny zaczepney. *Cesarscy* z ſwoiey ſtrony gotuią w *Moguncyi* kwatery na 24 tyś: ludu, którzy tam załogę trzymać będą. Oprócz tego 20. tyś: *Auſtryakow* obozem ſtanie pod *Bergen*, tyleż pod *Ksuselheim* na prawym brzegu *Renu*. Z tąd ſię pokazuie, iż ieśli woyna wybuchnie, *Cesarscy* odpornie tylko czynić zamyślaią.

z Conſtantinopola 10. Września z Gazety Frankfortſkiey.

Kawaler *Foscari* dawniey Ambasador Rzeplitey *Weneckiey* u *Porty Ottomańſkiey*, lądem powraca do Oyczyzny. *Ali Basza* wielko-Rządca *Natolii*, w którym Diwan pewną miał nadzieię, nie tylko iey nie ziścił wytępieniem łotrow napaſtuiących *Rumelią*, owszem ſam w bitwie z niemi z toczoney zoſtał zwyciężony. Powiadaią, iż w dal potym kilka pomſtę odnioſł, i zupełnie poraził buntownikow. Nieſłychaney prawie zbrodni przykład widzieliśmy w mieście naszym, 70 Janczar z żoną zprowadzał do domu ſwoiego młodych ludzi, tych mordował, i z tłuſtości w kotle wygotowaney robił balsam, który wielką mu korzyść przynosił. Jeden z ſłużących *W. Wezyra* zchwytał zbrodnia na gorącym uczynku, gdy 16. letniego mordował *Ormianina*: wzięto go z żoną, i natychmiaſt przed własnym domem powieszono.

z Orange 24 Września z Gazety Berlińſkiey.

Stan kraju naszego bardzo jeſt krytyczny. Wiemy dobrze, iż buntownicy wſzyſtkich Prowincyi południowych pod tym miaſtem zgromadzić ſię mieli: rozgromieni dwakroć w *Boulene i Pont S. Esprit* uwolnili nas do niejakiego czasu od bojaźni i rabunku. Dowiaduiemy ſię teraz, iż ſię znown zgromadzają, karmiąc ſię nadzieją wetowania klęſki poniesioney. Trzy woyſka Republikantſkiego wydziały ścigają mniemanego Rad narodowych Generała *S. Chriſtophe*. Z tych jeden zchwytał go o trzy ztąd mile; zwycięzcy nie długo ſię cieſzyli zdobyczą; nadeſzła towarzyſzow gromada, uwolniła Wodza ſwojego, i do obozu odprowadziła z triumfem. Ten Generał ukazuje ſię wszędy na mule; przebiega cały *Drome* Departament, chwyta Kuryerow, wybiera kontrybucye, morduje Republikantow: Całą nadzieję pokładamy w kommenderującym Generale *Kellermann*, którego przybycia z *Sabaudyi* wyglądamy.

z Weśel 7 Października z Gazety Courier du Bas-Rhin

Mamy pewną wiadomość z *Colonii*, iż coraz powiękſza ſię nadzieja bliſkiego pokoju między *Cesarzem Jmścią i Rzpltą Francuzką*. Wszyſtkie przygotowania woienne z wielkim rozpoczęte pośpiechem, nagle uſtały; woyſka Republikantſkie zewsząd razem ruſzone, razem też rozkaz odebrały wſtrzymać ſię w marſzu: Garnizon *Coloński* który z miaſta wyſzedł w pole, powrócił na dawne ſtanowiſka, mieſzczanie, którzy ſtraż objeli niedawno, do domow ſpokoynie powrócili. Z *Ratisbony* wiadomość odbieramy, iż *Arcy Xiąże Maximilian nasz Elektor* donioſł Seymowi *Rzeszy Niemieckiey* o nowościach szkodliwie wprowadzonych przez *Francuzow* do krajow jego nad *Renem* leżących.

z Coblence 24 Września z Gazety Leydeńſkiey

Miaſto naſze wyſłało dwóch Deputatow do Kommiſſyi w *Bonn* uſtanowioney, ſkarżąc ſię na gwałtowne poſtępki Klubu rewolucyinego. Prezydent *Shee* odpowiedział, iż będzie zabronione Republikantom *Niemieckim* używania śrzodkow przymuſzających obywatelſtwo do przyjęcia rządu nowego. Tym czaſem ſpokoyni mieſzkańce narzekać nie przeſtają, iż gwałtem ſą częſtokroć przymuſzani do piſania ſię na rewolucyą. Jeden który niedawno zdarł piſmo do buntu zapalające, do więzienia zoſtał wtrącony. Na to mniey zważając lud nowościom ſtatecznie jeſt przeciwny. Pragnie on rząd zachować dawnieyſzy; co jeśliby już było niepodobno, woli bydź przyłączonym do *Rzpltey Francuzkiey*, niż *Cisrenańſką* ſtanowić; która dla ſił ſłabych, wnętrznych niezgod, i położenia ſwojego między potężnemi narodami, zawſze im podległą bydź muſi. Wyżey wspomniana Kommiſſya wyrokiem ſwoim uwolniła od praw lennych i dzieſięcin wſzyſtkie wſie i miaſta, w których już jeſt wſzczepione drzewo wolności.

P U B L I K A C Y A.

Podaie ſię do wiadomości iż maiętność *Wiazin* nazywaiąca ſię w Gubernii Mińſkiey w Powiecie *Wileyſkim* ſytuowana, niegdyś do Benedyktynek Wileńſkich należąca, a dopióro za Naymiłościwſzym darem pod rokiem 1795. JW. Generał-Majorowi Janowi Kotrowiczowi Goryczowi nadana i w Poſsesyi iego zoſtaiąca z miaſteczkiem tegoż imienia ze wſzyſtkiemi attynencyami, w których według oſtatniey Rewizyi Dymow 246. a Poddanych Dusz Męſk: 873. Zeńſk: 887. z dwóma młynami iednym o 4ch a drugim o iednym kamieniu z gruntami dobremi i lasami, nayszczególniey zaś ſosnowym do budowli zgodnym ieſt do ſprzedania. Takowa maiętność ma długości na mil 5, a ſzerokości na mil 3, nad rzeką *Wilią* położona, na brzegach którey znayduie ſie Szpichlerzow 20. do ſkładania Kupieckich towarow. O mil 10. od miaſta Guberniczego Mińſka a od Powiatowego o mil 3. ieſt odległa. Chcący mieć dokładnieyszą o tey maiętności wiadomość mogą oną powziąść w Kantorze Kuryera Litewſkiego.